

Musíte vidět

10 míst, která nesmíte v žádném případě vynechat!

★ Rynek Główny (A C3)

Jedno z největších středověkých náměstí v Evropě ve tvaru čtverce, jehož jedna strana měří 200 m! Nacházejí se zde restaurace a kavárny. Domy, které ho obklopují, ukrywají pod neoklasicistním zdobením stropy ze 14.–15. st. či starobylá přizemí, z nichž jsou dnes sklípky. Samotné a neustále se hemžící náměstí zdobí haly, věže a kostely, zdůrazňující celý prostor. Strhující historické muzeum pod náměstím: Podziemia Ryнку (A C3)!

★ Collegium Maius (A B4)

Jagellonská univerzita, která zářila již od středověku, měla mezi studenty i Mikuláše Koperníka či Jana Pavla II. Zub času se nijak nepoděpsal na nejstarší z budov (15. st.), perle pozdní gotiky, s volně přístupným dvorem. Nachází se zde úchvatná sbírka vědeckých nástrojů a *Globus Jagellonicus* z r. 1510, na kterém stojí: „Amerika, země nově objevená“!

★ Muzeum Książąt Czartoryskich (A C2)

Bezpochyby nejproslulejší muzeum ve městě, které je z důvodu renovace zavřeno až do konce r. 2019. Vedle předmětů antického umění a pláten mistrů z 13. až 19. st. je zde uloženo také jediné

dílo Leonarda da Vinciho v Polsku a pýcha města Krakov: *Dáma s hrnolistem*. To je v období úprav vystaveno v Muzeu Narodowem (B A1).

★ Wawelské návrší / Wzgórze Wawelskie (B C3)

„Zde je vše polské...“ říkával malíř a básník Stanisław Wyspiański (1869–1907) o pevnosti tyčící se nad tímto pahorkem, starým tisíc let. Za hradbami se nacházejí dva symboly moci, v nichž se spojují všechny styly, od románského po barokní: katedrála, korunovační sídlo od 14. do 18. st. a královský zámeček, opuštěný v 16. st. kvůli Varšavě. Poté, co zhlédnete okázalé sály a korunovační klenoty, jděte po schodišti vedoucím až do jeskyně draka, který má rád děti!

★ Muzeum Narodowe (B A1)

Národní muzeum, založené r. 1879, první svého druhu v zemi, bylo rozděleno pod záštitou tří mocností. Zaměřené na moderní polské umění té doby a umístěné původně v hale s látkami (A C4), muzeum se neuvěřitelně rozšířilo: evropské malířství od 14. do 18. st., ortodoxní umění... Díla jsou vystavena na několika místech, z nichž nejznámější je muzeum Czartoryski. Hlavní budova národní-

ho muzea, postavená mezi lety 1934 a 1990, je dnes vyhrazena dílům 20. a 21. st.

★ Kazimierz (C)

Právě v tomto historickém městě, vyžádaném králem Kazimírem III. Velikým r. 1335 a poté přidruženém ke Krakovu v r. 1791, žila místní židovská komunita od 15. st. do 2. světové války. Roku 1941 přesunuli nacisté Židy k Podgórze... A Kazimierz upadl v zapomnění, a to až do r. 1989, kdy Steven Spielberg přilákal pozornost filmem *Schindlerův seznam*. Od té doby je tato pamětní a srdceryvná čtvrť oblíbeným místem studentů, umělců i turistů.

★ Fabryka Emalia Oskara Schindlera / MOCAR (C F3)

Někdejší továrna Oskara Schindlera, jen kousek od bývalého ghetta Podgórze, kde více než tisícovka Židů unikla nacistickému útlaku, přináší nový vítr do tohoto tragicky poznamenaného zákoutí města. Od let 2010 a 2011 sídlí v těchto místech dvě interaktivní muzea: jedno, velmi živé, věnované historii Krakova za okupace, druhé (MOCAR) se oslňujícími minimalistickými prostory, zasvěcené současnému a avantgardnímu umění.

★ Nowa Huta (D E2)

Komunistický Krakov? 30 minut od centra (tramvaj č. 4) můžete s úžasem objevovat sovětské město, založené r. 1949 Stalinem, jako reakce

na Staré Město „buržoazní“. Nekonečné ulice, táhnoucí se od hlavního náměstí (přejmenováno na náměstí Ronald-Reagan!), lemované řadami budov, vás zavedou do oblíbených restaurací, působivé ocelárny Sędzimir či utajených kostelů!

★ Kopalnia Soli „Wieliczka“ (D E3)

Nejstarší důl Polska, kterým prostupuje až nadpozemské světlo, ukryvá skutečný poklad: zásoby soli, těžené po staletí horníky stejně jako zedníci a umělci. Vyhloubili 300 km labyrintu, své kaple vytesali do soli, aby zabránili vniknutí cizorodých, případně hořlavých látek. Rozjímejte u soch a basreliefů tepaných do prostředí chodbiček a jezer, jejichž mikroklima o 14 °C využívají hlavně lázeňští hosté!

★ Auschwitz-Birkenau (D A3)

Dochovaly se dva ze tří koncentračních táborů, nemilosrdné svědectví nacistického teroru, postavené v letech 1940 až 1941. Byl zde uplatněn důkladný systém, kdy vězni byli vyčleňováni hned po příjezdu: Zatímco lidé označení jako „rentabilní“ museli pracovat v nelidských podmínkách, ostatní řáčeli do plynové komory... Po návštěvě Osvětimi (Auschwitz) I a jeho těžko snesitelného muzea vás ponechá v oněmění přelud Březinka (Birkenau), vyhlazovací tábor, dnes ležící ladem...

MOCAK, MUZEUM SOUČASNÉHO UMĚNÍ V KRAKOVĚ

WZGÓRZE WAWELSKIE (WAWELSKÉ NÁVRŠÍ), KATEDRÁLA

NOWA HUTA

RYNEK GŁÓWNY, Hlavní náměstí

VIZITKA

- Hlavní město Malopolska, od r. 1978 na seznamu UNESCO
- Podle pověsti založen v 7. st. králem Krakem
- 762 000 obyvatel
- Měna: zlotý (zł) 1 zł = cca 6 Kč
- V zimě 0 °C až −5 °C; v létě 16 °C až 30 °C

WAWELSKÝ DRAK

Symbol Krakova! Za doby krále Kraka žil ve wawelské skále strašný drak. Šikovný švec zbalvil město netvora a za ženu si vzal královu dceru!

TEMATICKÉ TRASY

TEMATICKÉ TRASY

Královská cesta
Dříve ji využíval královský průvod. Od severu až k Wawelskému návrší, přes historické centrum.

Univerzitní trasa
Školy a akademie, výchozím bodem je děkanát: Collegium Maius (1400).

Cesta svatého Stanisłava
Lemovaná kostely na počest mučedníka, z Wawelu až na náměstí Wolnica.

Trasa Podgórze
Přes bývalé židovské ghetto až do koncentračního tábora Plaszów.

POHLED NA NÁMĚSTÍ RYNEK GLÓWNY A TRŽNICI SUKIENNIC

OSOBNOSTI

Mikuláš Kopernik (1473–1543)
Slavný astronom, který prohlásil, že se Země otáčí kolem Slunce.

Collegium Maius (A B4)
Oskar Schindler (1908–1974)
Za 2. světové války zachránil tento německý továrník mnoho Židů tím, že je zaměstnal ve své továrně Podgórze.

Fabryka Schindlera (C F3)
Papež Jan Pavel II. (1920–2005)
Narozen ve Wadowicích, absolvoval v Krakově, kde se také stal arcibiskupem.

Ulica Kanonicza (B D2), Wadowice (D C4)

ARCHITEKTURA

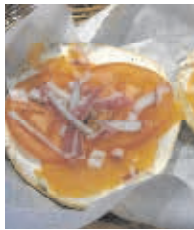
Středověký Krakov (11.–15. st.)
Od 11. st. se stavěly opevněné románské kostely a první hrad na Wawelu. **Kościół Św. Andrzeja (B D2)** R. 1257 bylo postaveno tržištnáměstí (*Rynek*) na čtvercovém půdorysu. Ve 14. st. stavěl bez ustání král Kazimír III. Veliký: Gotické umění triumfovalo! **Kościół Św. Katarzyny (C A2)**

Renesanční Krakov (16. st.)
Italští umělci Florentino, Berreci, Padovano, Santi Gucci sem přijeli, aby se podíleli na renovaci wawelského hradu. Módní florentský styl: lodžie, arkádové dvory, sochy.

Sukiennice (A C4)
Barokní Krakov (17.–18. st.)
Po švédských invazích v letech 1655–60 následovala doba rozkvetu okázalých paláců a chrámů. Díla architekta Trevana, štukatérů Fontany a Falconiho... **Kościół Św. Anny (A A3)**
Secesní Krakov (konec 19.–zač. 20. st.)
Rakouský diktát upřednostňoval secesi a Wypiaňského: barevné vitráže, ornamenty... **Pawilon Wyspiańskiego (B D1).**
Jama Michalika (A D2)
→ *Ulica Floriańska 45*
Legendární kavárna!
Socialistický Krakov (po r. 1945)
Socialistický realismus zavedený v Polsku: velké symetrické a masivní celky. **Nowa Huta (D E2)**

V TRŽNICI SUKIENNIC

BAGEL GARNI

FOOD TRUCKS V KAZIMIERZI

CYKLOSTEZKY

INTERNET

Krakov online
→ *www.krakow.pl*
Městský portál.

→ *www.krakow.travel*
Praktické informace a programy v několika jazycích.

→ *www.karnet.krakow.pl*
→ *www.inyourpocket.com/krakow*
→ *www.local-life.com/krakow*
Veškeré kulturní novinky.

Internetová kavárna
Hetmanska (**B D1**)
→ *Ul. Bracka 4*
Tel. 12 430 01 08
Denně 24 h/24

Wi-fi
Zdarma v kavárnách, restauracích, hotelích atd.

TURISTICKÉ INFORMACE

InfoKrakow
→ *V-IX: denně 9–19;*
X–IV: 9–17
Několik informačních center ve městě a na letišti.

→ *Ul. Szpitalna 25 (A D2)*
Tel. 12 354 27 20

→ *Rynek Główny 1–3 (A B4)*
Tel. 12 354 27 16
V hale s látkami.

→ *Ul. Św. Jana 2 (A C3)*
Tel. 12 354 27 25
→ *Ul. Józefa 7 (C B2)*
Tel. 12 354 27 28
Denně 9–17

TÉLÉFON

Předvolby ČR–Krakov
→ *00 48 (Polsko)*
+12 (*Krakov*) nebo
+32 (*Wygietłów*) nebo
33 (*Wadowice / Oświęcim*)
+ 7místné číslo volaného Krakov–ČR
→ *00 420 + číslo volaného (bez 0)*

Mobilní telefon
9místná čísla
Užitečná čísla
Tisňová linka / Policie
→ *112 / 997*
Hasiči / Záchranná služba
→ *998 / 999*

KALENÁŘ

Svátky
→ 1. I., 6. I., *ne* a *Velikonoční po,* 1. V., 3. V. (*Den ustanovení, Svatodušní svátky, svátek Božího těla (40 dní po Velikonočních),* 15. VIII., 1. XI., 11. XI. (*Den nezávislosti*), 25. XII., 26. XII. *Omezená pracovní doba den před, v den a následující den po Vánocích a Velikonočních, kromě hotelových restaurací.* **Leden–únor**
Karnaval
→ 1. I. – *Masopustní út*
Bály a koblíhy!
Březen–duben
Targi Wielkanocne
→ *15 dní před Velikonoce,* na *Rynku Wielkonoční trh:* ozdoby, smažené sýry, uzeniny...
Festival Misteria Paschalia
→ *So před Velikonoce*

www.misteriapaschalia.com
Hudba v kostelech a v ICE Kraków (**B C4**).

Květen–červen
Photomonth in Krakov
→ *Pol. V–pol. VI*
Výstavy v muzeích a galeriích.

Procesja świętego Stanisława
→ *Ne po 8. V.*
Ostatky svatého Stanisława jsou neseny procesím od Wawelu až do kostela Na Skalce (**C A2**).

Parada Lajkonika
→ *Ne po svátku Božího těla*
Oslava vítězství nad Tatary v r. 1287: Jezdec Lajkonik projíždí na svém dřevěném koni.

Festival Muzyki Filmowej
→ *Koniec V. www.fmf.fm*
Proslulé orchestry doprovázející filmy.

Krakow Film Festival
→ *1 na konci V–začátek VI*

www.kff.com.pl
Festival světového renomé se koná od r. 1961.

Parada Smoków
→ *1 den na začátku VI*
www.paradasmokow.pl
Defilé obrovských draků na Visle a piknik.

Mitosz Festival
→ *1 týden v VI*
miłoszfestival.pl
Festival poezie.

Svátek plovoucích věnečků (Wianki)
→ 23. VI.
www.wianki.krakow.pl
Květinové věnce a pochodně se házou do Visly, a také svátek hudby!

Festival kultury żydowskiej
→ *1 týden na konci VI*
www.jewishfestival.pl
Festival židovské kultury

Červenec–srpen
Międzynarodowy Festival Teatrów Ulicznych
→ *4 dny v VII*
www.teatrko.pl

Mezinárodní festival pouličního divadla.

Muzyka w Starym Krakowie
→ *Poslední z týdny v VIII*
www.mwsk.pl
Recitály a komorní hudba na nejrušnějších místech.

Září
Festival Sacrum Profanum
→ *Pol. IX*
www.sacrumprofanum.pl
Proslulý festival! Hudba z 19. a 20. st. v muzeích, na neobyklých místech...

Listopad–prosinec
Targi Bożego Narodzenia
→ *1 měsíc na konci XI–konec XII*
www.paradasmokow.pl
Kouzelný vánoční trh.

Konkurs szopek krakowskich
→ *1. čt ve XII*
Soutěže betlémů před sochou Mickiewicze naproti budovy Sukiennice (**A C4**).

Sylwester
→ *31. XII.*
Vystoupení na Rynku.

ROZPOČET

Platební karta
Zaplatíte s ní všude, kromě malých podniků.

Rozpočet
Ubytování
Pokoj v hotelu s koupelnou v historickém centru: 250–300 zł

Restaurace
Jídlo: 5–12 zł (mléčný bar), 15–40 zł (restaurace)

Muzea
Vstupné: 5–17 zł

Mnoho muzeí nabízí 1 den v týdnu vstup zdarma.

Vyrazit si
Káva: 6 zł; pivo: 7 zł; stylový klub, koncert: 15–30 zł. Vstupné do nočních klubů se platí výjimečně.

Slevy
Mezinárodní studentská karta
Od 20 do 50 %: muzea, kina, koncerty.

Kraków Tourist Card
→ *2 nebo 3 dny: 60/70/100/120 zł*
→ *Turistická centra, hotely*
www.krakowcard.com
Více než 40 muzeí zdarma a neomezená doprava (včetně letišti a Wieliczky) v nejdražší variantě.

ORIENTACE

Historické centrum (*Stare Miasto*), obklopené zahradou Planty, a čtvrť Kazimierz (**C**) pocházejí z doby dřívější než z 19. st. Domy z 19. st. mezi Planty a okra-

jevími bulváry. Dále už jen stavby z 20. st.

Názvoslovné
Ulice: *ulica*; náměstí: *plac*; třídy: *aleja*; čtvrti: *osiedle*.

OTEVÍRACÍ DOBA

Kavárny
→ *Denně 10–22*

Restaurace
→ *Denně 12–22.30 (nepřetržitý provoz)*

Obchody
→ *Po–pá 10–19, so 11–15*
Několik supermarketů je otevřených 24 h/24, jako třeba řetězec Kefirek

Muzea
→ *Obecně, 10–18*

Bary, kluby
→ *Denně 18.30–poslední host (3–5 víkend)*

OBČERSTVENÍ

Rynek a ul. Grodzka neoplbývají tolika místy, kde se občerství, jako jejich okolí, např. ul. Bracka (**A B4**).

Mnoho podniků na ulici Św. Marka (**A C2–E3**) a Tomasza (**A B2–D3**). Skvělé adresy v Kazimierzi a Podgórze (**C**).

Jídlo
Bohatá snídaně okolo 8/9 h, svačina kolem 11h, oběd kolem 14 h/15 h a lehká večeře v 19 h.

Na bleším trhu
Prodejci bretzelů
Na rozích ulice a v kioscích můžete zakoupit tyto pečenské kroužky *obwarzanky*.

Kebab
Ve velkém množství, především na ulici Grodzka (**B D1–D2**)!

Klobásy (B F1)
→ *Ul. Grzegorzeczka (Hala targowa)*
Po–so 20–3
Velmi oblíbená grilovaná jídla a teplé sendviče pro noční ptáky, které můžete zakoupit třeba ve staré dodávce s nápisem „Kielbaski pod Halą Targową“.

Zapiekania
Dlouhé polské teplé sendviče se jí v pozdních

hodinách, náměstí Nowy (**C B1**).

Mléčné bary
Kantýny jsou dědictvím komunistického režimu. *Bar mleczny* nabízí levnou sezónní kuchyni. Objednáte si u pultu a zavolají vás, když je jídlo připraveno!

Restaurace
Jídelní lístky, většinou s polskými jídly, nabízejí také kuchyni italskou, maďarskou, francouzskou... Aškenázská a izraelská kuchyně ve čtvrti Kazimierz.

Speciality
Barszcz: hutná polévka z červené řepy
Żurek: kyselá polévka na bázi žitné mouky, s bílou klobásou a/ nebo vejcem natvrdo
Pierogi: plněné ravioli
Goląbki: nadávané zelí
Golonka wieprzawa: vepřové koleno s křenem
Bigos: kyselá zelí
Placki: bramborové placky se sósem

Gefilte fish: kapr v rosolu, takzvaný kapr „po židovsku“
Sernik: tvarohový koláč
Kompot: ovocný nápoj

Wódka
Národní pití! Vodka čistá Nature (destilát z brambor) nebo bylinná (*żubrówka*). Mnoho líkářů (višňový: *wiśniówka*, medový: *krupnik*...).

KULTURA, ZÁBAVA

Kavárny, bary a kluby kolem Rynku. Noční život vrcholí ve čtvrti Kazimierz a na lodích ukotvených mezi čtvrtěmi Kazimierz a Podgórze.

Kavárny
Tradicce vepsaná do srdcí místních: zajít si do *kawiarni* na šálek teplého nápoje s našlehanou smetanou. Mnoho kaváren ve stylu Belle Époque i méně formální podniky. Všechny bývají plné. Roste počet knižních kaváren!

Bary, kluby
Často to jsou kulturní místa sama o sobě, která zabírají sklepy podél Rynku a zašlé domy v Kazimierzi. Výstavy, kino, živé kapely, DJ... Směs hudebních stylů, z nichž nejoblíbenější je jazz!

Pod širým nebem
Divadelní scény na Rynku Głównem (**A C3**) a ul. Szeroka (**C C1**) za pěkného počasí.

NÁKUPY

Designové butiky v Kazimierzi, hlavně na ul. Józefa (**C B2–C2**), řemeslníci v Hale s látkami a kolem ní (**A C4**) a trhy po celém městě.

Obchodní centra
Galeria Kazimierz (C E1)
→ *www.galeriakazimierz.pl*

Galeria Krakowska (A F2)
→ *www.galeriakrakowska.pl*

Janjar
Surovina zlatavé barvy z pryskyřice (*bursztyń* v polštině), pocházející

z pobřeží Baltu. Šperky v bývalé soukenické tržnici, Sukiennici (**A C4**).

Saržožitosti
Mnoho jich je na ul. Szpitalna (**A D2**) a ul. Józefa (**C D2**).

JAZYK

Výslovnost
„ą“ = „on“ (uvnitř slova), „ou“; „ę“ = „en“ (uvnitř slova), „eu“; „ó“, „u“ = „u“; „ź“, „ś“, „ć“ = „z“, „s“, „c“ (měkké); „sz“, „cz“ = „š“, „č“ (tvrdé); „dz“, „dź“ = „d“, „di“; „li“ = „u“ (odbyté); „ń“ = „ň“; „w“ = „v“.

Slovníček
Ano: *tak*; ne: *nie*
Dobrý den: *Dzień dobry*
Dobry večer: *Dobry wieczór*
Na shledanou: *Do widzenia*
Děkuji: *Dziękuję*
Prosím vás: *Proszę*
Pardon: *Przepraszam*
Na zdraví: *Na zdrowie!*
Ahoj: *Cześć!*

TRENDY

Na kole
Všichni jezdí po cyklostezkách na březích Visly, které vedou přes kopce i lesy. Oblíbené úseky: **Kościuszkova mohyla (D E3)**, **les Wolski (D D3)** a benediktský klášter **Tyniec (D D3)**. Viz stránka *Doprava*.

Food trucks
v Kazimierzi (C C1–C2)
Food trucks zaplnily celou čtvrť! Viz *Food trucks (C C2)*.

Osvěžující gastronomie
Oprášený místní kulinářský repertoár: polské hovězí nebo ryba z Baltského moře, obhacené o chuť z celého světa, v 3 **Rybkí (A B3)** a **Zielona Kuchnia** (mimo mapu **A A2**).

Eataway
→ *www.eataway.com*
Večeře připravené místními, kteří vás pozvou k sobě domů! Chvilu opravdově soudržnosti za přijatelnou cenu.

Renovované průmyslové prostory
Komunistický hotel se stal „**Krakovskou pláží**“, tramvajová vozovna byla přeměněna: Vyhledávají ji **clay** lidé! **Forum Przerzenie** (mimo mapu **B C4**) a **Stara Zajezdnia (C C2)**. **Malopolski Ogród Sztuki** (mimo mapu **A A2**)
→ *Rajska 12*
Tel. 12 424 45 25
Po–pá 10–21, víkend 14–21 (podle událostí)
Prostor vyhrazený pro divadlo a kino, navržený Krzysztofemem. *Open space kavárna!*